

IZSELJENSKI VESTNIK RAFAEL

GLASILO RAFAELOVE DRUŽBE V LJUBLJANI

IZHAJA
15. VSAKEGA MESECA
UREDNIŠTVO: LEONISČE
UPRAVA: TYRSEVA C. 52
V LJUBLJANI

NAROČNINA:
ZA JUGOSLAVIJO
LETNO DIN 12'—
ZA INOZEMSTVO
LETNO DIN 24'—

OGLASI PO DOGOVORU

LETO VII.

LJUBLJANA, JUNIJ 1937.

ŠTEV. 6

Izseljenci, domovina vas kliče!

Srca in misli nad pol milijona naših dragih rojakov, raztresenih po širnem svetu, hite v domovino, ko so zvedeli, da obhaja letos 22. avgusta Rafaelova družba 10letnico obstoja. Vsi tisti rojaki, ki poznajo nesebično in velikopotezno delo naše družbe, ki je vedno in povsod pomagala in se borila za pravice naših izseljencev, se je oklepajo kot otroci svoje matere in so ji za ves trud tudi hvaležni. Mnogi so se odločili, da pohite na to proslavo. Žrtvovali bodo marsikaj, nekateri si bodo pritrgovali pri hrani, obleki, pijači itd., samo da bodo še enkrat obiskali naše Brezje in sorodnike. Kdo bi mogel popisati vsa nežna čustva, ki se bodo porajala v srcih naših rojakov, ko bodo stopili na rodno zemljo in pod domači krov! Domovina, ti si kakor zdravje! Po tebi hrepeni srce in misel nate omami slehernega našega izseljenca, ki biva pod tujo streho in si s trudom služi skorjico vsakdanjega kruha.

Vsi tisti naši izseljenci pa, ki jim ni dano, da bi mogli dati saj za nekaj tednov slovo tujini, bodo pa prav gotovo v duhu dne 22. avgusta pri nas v domovini.

Obhajanje 10letnice kake ustanove še ne pomeni mnogo, zlasti še v sedanjem času, ko smo tega že navajeni. Toda deset let trdega dela, ki ga ima letos za seboj »Rafaelova družba«, ki skrbi v imenu vsega slovenskega naroda za nad pol milijona slovenske krvi, da nam ne utone versko, moralno in narodno v valovih tujine, to je veliko. O tem delu bi lahko napisali debele knjige. Več kot te besede povedo veliki kupi aktov, dopisov, prošenj itd., ki jih skrbno hrani Rafaelova družba in ki bodo še poznim rodovom živ dokaz, da je imela in ima družba dobro srce za naše izseljence.

Kako cenijo naše oblasti delo Rafaelove družbe, je najlepši dokaz to, da je pokroviteljstvo nad proslavo prevzel minister dr. Anton Korošec, ki je vedno pokazal veliko razumevanje za naše izseljence. Prav tako pa tudi sedanji ban dr. Marko Natlačen, ki visoko ceni ves trud in žrtve Rafaelove družbe, ki jih ima pri skrbi za naše rojake v tujini.

Proslave se udeležijo tudi vsi trije slovenski škofje in mnogi drugi odličniki.

Po proslavi, ki se vrši 22. avgusta na Brezjah in v Ljubljani, bo pa 23. avgusta II. slovenski izseljenski kongres v slavnostni dvorani banske uprave v Ljubljani.

Dragi izseljenci! Že zdaj vas prosimo, da se za ta kongres dobro pripravite. **Prosimo vas, da pošljete kmalu vse predloge, prošnje, pritožbe, ki so vam na srcu, Rafaelovi družbi v Ljubljano, da jih bo predložila kongresu.** Temu pozivu naj

se odzovejo vsi naši izseljenci po vseh delih sveta! Vse naj bo pisano samo na eno stran pole, razločno, opremljeno s podpisami in društvenimi pečati. Prosimo vas, da nam poročate o vaših razmerah in željah, ki jih imate, da se bo začela za vas domovina bolj zanimati in vam tudi pomagati.

Po kongresu bomo obiskali grob blagopokojnega kralja Aleksandra I. na Oplencu in se poklonili kraljevi vladi v Beogradu.

O vsem tem pa bomo še natančno poročali v »Rafaelu«, katerega pridno prebirajte.

Slibar Tone, izseljenski učitelj, Nemčija:

Učne knjige za izseljenske šole

V zadnjem času polagajo pedagogi posebno pozornost in skrb dobri učni knjigi. Tudi mi smo dobili že precej dobrih, celo izvrstnih učnih knjig za razne predmete, tako tudi za učne tujih jezikov. Snov v njih je podana na način, da jo otrok z lahkoto zajema in doume. Take knjige, katere narekuje potreba izobrazbe naše mladine po šolah, sestavijo in napišejo najbolje pedagogi, ki znajo vezati potrebo po knjigi z ljubeznijo do otroka, da mu snov olajšujejo z različnimi privlačnimi zamisli, ki učno stvarino navidezno poenostavljajo. Knjiga tako vzbuja otroku veselje do predmeta, jezika in ker je šoli potrebna, lahko dobi založnika.

Težje pa je vprašanje učne knjige, katera vsaj nima tako vidne potrebe. Toda če je narod potrebuje, jo tudi ima. Tu predvsem mislim na knjige za učenje različnih jezikov. Tudi Slovenci imamo najraznovrstnejše take knjige, veliki narodi pa so v tem oziru še mnogo na boljšem. Vendar je čisto jasno, da mora biti tudi tu neka utemeljena potreba, kakor sem že omenil. Če te potrebe ni, jo bomo zaman iskali tudi pri največjem narodu. Razumljivo je zato, da na primer Nemci ne izdajo učne knjige slovenskega jezika. Čemu bo Nemcu slovensčina? Morda bi se našel kdo, ki bi se naučil rad našega jezika, toda s tem še ni utemeljena potreba. Sicer pa, kdor ima voljo, bo že našel drugo pot v dosego svojega namena, čeprav nima za to neposrednega pripomočka.

Zato je velikim narodom nepoznan marsikateri majhen narod, in če hoče tak narod, da ga veliki narodi spoznavajo, mora sam skrbeti za to. Majhen narod bi tako moral sam izdajati učne knjige svojega jezika za velike narode,

za ono peščico med njimi, ki bi se tako morda začela zanimati za naš jezik in neposredno za našo kulturo. Toda tako delo bi terjalo preveč žrtve malega naroda in propaganda bi bila pač na tak način zelo draga in bi rodila v primeri z žrtvami premalo uspeha. Taka je pač usoda malih narodov, da so po večini nepoznani, med katere spadamo tudi mi Slovenci.

Drugo pa je vprašanje, ali ni morda taka potreba vendar ponekod nujna in vredna naših žrtv? Če se zamislimo v potrebe naših izseljencev, potem bomo spoznali, da je tu taka knjiga potrebna. Danes še nimamo učnih knjig za naše izseljence, čeprav imamo že več izseljenskih šol po svetu. Ker jih niso izdali tujci, jih bomo morali izdati sami.

Te knjige bi morale imeti dvojni namen. Služile bi naši izseljenski deci pa tudi odraslim, kateri niso imeli priložnosti, da bi se naučili materinega jezika, obenem pa bi bile v službi propagande za naš jezik v narodu, v katerem žive izseljenci. Zato bi morale biti prav te knjige najboljše. Izdati bi jih morala društva v domovini, ki skrbijo za naše izseljence s pomočjo naših oblasti, ker bi morala biti cena minimalna, sestaviti pa bi jih morali naši najboljši pedagogi. Kako bi rabil tako knjigo, toda žal nimam niti Novakove »Slovenske vadnice za nemške ljudske šole«. Zato se moram truditi s knjigami, ki niti malo niso primerne za šolsko uporabo med izseljenci. Koliko energije gre po nepotrebnem v kvar.

To je gotovo prevažno vprašanje, mimo katerega ne bo smela iti naša bodoča »Izseljenska zbornica«. Eno izmed prvih nalog, katero bo morala rešiti, bo morala biti: učne knjige za izseljenske šole.

Julija Šušteršič:

Proslava izseljenskega dneva po naših šolah

V mesecu novembru je bilo. V zbornici na mizi sem dobila odredbo o izseljenskem tednu — v vednost in podpis. Predavati moram torej o izseljencih po razredih v tem tednu.

Iskala sem po knjigah, kje bi dobila kaj primerne gradiva za to uro. V vseh knjigah sem našla le suhoparne številke, koliko naših ljudi je v tujini, pa še stavek ali dva, kako so zaposleni. Ti podatki in kratka »Snov za izseljensko uro« — to je bilo vse, kar sem v naglici našla. Da bo ura zanimivejša, poiščem še nekaj deklamacij, ki vsaj približno odgovarjajo današnjemu namenu.

Ura je tu — govorim o naših rojakih, navajam številke: iz okrajev Murska Sobota, Dolnja Lendava je toliko rojakov v tujini. Otroci poslušajo napeto, nekateri pripovedujejo o sosedih, ki imajo sorodnike v tujini. Začnemo razgovor, na deklamacijo pa smo pozabili.

»Lepo je spominjati se rojakov, a poudimo od besed do dejanj. V dejanju se počake prava ljubezen.«

Otroci gledajo zamišljeno, kako in s čim začeti?

»Otroci, kaj pa knjige, razglednice?«

Otroci so razumeli: »Zbrali bomo knjig, razglednic o naših krajih, jih bomo nalepili v zvezke, pa znamk; pa še o svojem življenju jim bomo povedali in o življenju našega kmeta. Tudi pozdravi z Jadrana morajo biti v zbirki.«

»Mogla umreti ni stara Sibila.«

so otroci nadaljevali,

»da so ji z doma prinesli prsti.«

»Iz vseh naših krajev bomo zbrali prsti in jo poslali rojakom, da ob njej začutijo utripe domače grude in naše pozdrave« in ura je bila končana.

Zadnji jesenski in zimski, pa tudi božični

dnevi in večeri so otrokom potekali ob delu za izseljensko zbirko.

Po božičnih počitnicah smo nadaljevali z delom. Vsak otrok je prispeval k zbirki; eni s knjigami, drugi z razglednicami, tretji s spisi — v odmorih smo v duhu romali k našim rojakom in gledali, kolikim bodo dobrodošle naše knjige, naša beseda.

»Knjig, razglednic je lepo število; kaj ko bi napravili dve zbirki?«

Veseli obrazi so mi dovoljno potrdili predlog. Odmori ne zadostujejo za to delo, otroci radi delajo ob popoldnevih.

Knjige je bilo treba osnažiti, oviti in napisati napise. Spise smo uredili v redu, da povedo, kako preživlja leto naš kmet, žena in otroci; da pa povedo tudi o kmetovem prazniku, veselju in zabavah. Vsi sestavki so pestra slika; otroci pripovedujejo dragim rojakom v tujini besedo o domovini.

Razglednice smo nalepili v album, ki so ga sešili učenci. Iz skromne prleške vasice se razgledamo po okolici, pa dalje preko Slovenskih goric, mimo mesta ob razvalini gradu Celjanov do bele Ljubljane in dalje do Triglava ob meji. Pohitimo še v hrvaške kraje, po Jadranu do zelene Boke kotorske, preko Hercegovine in Srbije do ravnin v Vojvodini. To zbirko sklepajo slike naših bogatih narodnih noš in narodni ornamenti. Školjke z našega Jadrana smo našli na lenpko, naj govore našim rojakom o naši bogati plavi njivi, o našem oknu v svet.

Znamke so tudi uredili v lepo pregledno celoto.

Otroci so mi veselo in kar ponosno prinašali izdelke s pripombami: »Tudi to je gotovo, pa je kar lepo. Jutri bomo odposlali Rafaelovi družbi.«

Zadnja šolska ura; otroci prinašajo prgišča prsti. Prinesli so jo iz vseh krajev, od koder prihajajo v šolo.

Otroci so dobro razumeli pomen te ure. Vsem je bila lepa tedaj, a danes nam je ob spominu še lepša.

Neka učenka je stresla zemljo v platneno vrečico (iz domačega platna), katero smo položili v leseno žaro. In učenci? Čudno so so jim svetile oči — učenki so se roke tresle. To je slovenska zemlja, drobec tiste zemlje, ki je prepojena z znojem slovenskega kmeta.

Še nekaj pisem so napisali otroci, v katerih so opisali domače razmere, trpljenje in bedo, pa v tem tudi tiho zadovoljstvo. Domača zemlja sliši naše vzdih; domači lesovi pošumevajo ob naših vriskih.

Odposlali smo. Rafaelova družba je poslala prvo zbirko izseljencem v Gladbeck v Vestfaliji, drugo pa izseljencem v Tuqueguieux v Franciji.

Otroci so vsak dan pohiteli v duhu do Vestfalije in do Lotaringije: »Saj bodo veseli, občutili bodo naše utripe in naše pozdrave.«

Prejela sem odgovor iz Francije, od Rafaelove družbe in iz Nemčije. V vseh razredih smo ga čitali. Te modre in črne oči, zagorele so v čudnem ognju ob teh besedah:

»Ko smo zagledali slovensko zemljo, smo molčali. Vsi smo imeli solzne oči. Po dolgem molku smo izpregovorili: lepo je, lepšega bi si ne mogli misliti.«

Marsikdo je drugemu prikril solzo. Da, to je poživetje domovine; izseljencev v tujini in naše v domovini ob misli nanje.

»Otroci, se jih bomo še spominjali?«

»Še, še — prav radi. Kdaj bomo začeli pripravljati novo zbirko?«

»Začnimo takoj. Poslali jo bomo v Chicago.« Kolikokrat se od tedaj ob zemljepisni uri opirajo oči mladih delavcev po zemljevidu: do naših pristanišč, pa po Jadranu in Sredozemskem morju preko Atlan-

O. Kazimir Zakrajšek:

Majska deklaracija in naši izseljenci

30. maja je ves slovenski narod proslavil na slovesen način dvajsetletnico majske deklaracije, to je slovesne izjave slovenskega naroda, da zahteva vse pravice svobodnega naroda. Dr. Korošec je to deklaracijo prečital v imenu cellega naroda v dunajskem parlamentu.

Prečitavanje te deklaracije v dunajskem parlamentu je vzbudilo po vsej Sloveniji val navdušenja in odobravanja. Še nikdar slovenski narod ni bil tako edin in složen, kakor takrat. Po vsej Sloveniji so pobirali podpise in jih nabrali v najkrajšem času nad 200.000.

Slovenski narod je to storil tako odločno posebno zaradi tega, ker je bil njegov veliki duhovni oče, škof dr. Jeglič, prvi, ki jo je podpisal. Narod je s tem vedel, da svojim političnim voditeljem lahko zaupa, da delajo prav, da jim zato lahko mirne vesti sledi in gre za njimi.

Tudi jugoslovanski izseljenci vseh treh državnih narodnosti v tujini tiste dni nismo držali rok križem in mirno gledali, kaj bo po svetovni vojni z nami, temveč smo krepko posegli v delo za naše narodno osvobodjenje in za ustanovitev države Jugoslavije. Smelo si upam tr-

dit, da bi vse delo naroda tu doma za popolno svobodo ostalo brez popolnega uspeha brez izseljencev.

Glavno delo za našo svobodo je brez dvoma vršil in izvršil Jugoslovanski odbor v Londonu. Češka zgodovinarica Pavlova to jasno in dokumentarino dokaže v svoji knjigi, ki je prevedena tudi v hrvaščino. »Zgodovina jugoslovanskega londonskega zbora«. Dokaže pa tudi, da je samo pokojni Pašić kriv, če ni odbor dosegel vsega, kar je nameraval.

Drugo končno veliko delo je pa izvršil Jugoslovanski narodni svet v Washingtonu.

Oba ta dva odbora so pa omogočile samo ogromne finančne žrtve naših izseljencev, zlasti Dalmatincev iz Južne Amerike. Saj je samo en Dalmatinec (Mihanović) žrtvoval v ta namen mnogo milijonov v argentinski visoki valuti.

Tudi smo izseljenci po državah lužne Amerike, še bolj pa Severne Amerike izrabili ves svoj vpliv na državnike dotičnih držav, posebno na predsednika Wilsona, da smo zahtevali od njih, da se zavzamejo za našo svobodo in naše narodne pravice. Bili smo krepki in odločni glasniki volje naroda doma, v svetovni javnosti pa smo povedali svetu in vladam to, česar narod tu doma ni smel in ni mogel. Mi smo pa lahko zahtevali za narod popolno svobodo, proč od Avstrije.

Jugoslovani v Združenih državah smo se v tistih velikih, zgodovinskih dneh pridno gibali, delali in žrtvovali po svojih močeh in razmerah, da smo doprinesli svoj delež za svobodo vsak svojega naroda in za ustanovitev države Jugoslavije. Zgodovina tega dela je prav zanimiva in bi bila vredna, da se je loti kako spretno pero in jo opiše tako, kakor se je vršila. Bila bi tudi skrajno poučna za vse vodilne kroge naše državne politike, zlasti notranje, ker kaže v posebno jasni luči pravo dejansko razpoloženje med nami jugoslovanskimi narodi — ali če hočete »plemenič« — glede skupnosti. Zlasti kaže narodnim voditeljem, kam in kako bi morala biti usmerjena vsa naša notranja politika, da bi nam dala v resnici mogočno in krepko, pa tudi solidno zidano državo.

Tu naj omenim samo tozadevno delovanje med nami ameriškimi Slovenci. Pravim med »namič, ker sem bil takrat tudi jaz v Ameriki in sem kot urednik več listov precej krepko posegel v vse to delovanje med ameriškimi Slovenci.

Zgodovina slovenskega delovanja v Ameriki za našo narodno svobodo, je zelo značilna in bi bilo res potrebno, da se popiše. Dr. Kern, zdravnik iz Clevelanda, obeta v svojih »Spominih«, da se bo morda lotil tega dela. Prav želeli bi bilo, da bi se ga.

Kmalu po izbruhu svetovnega vojnega požara

Izseljenske novice

Minister dr. Miha Krek govori našim izseljencem

Dne 15. maja je imel v belgrajski kratkovalni radio postaji minister dr. Miha Krek krasen govor o majniški deklaraciji, ki so ga z veseljem poslušali naši številni rojaki v Ameriki.

Jubilej g. I. F. Lupisa Vukića

Te dni je slavil g. Iv. F. Lupis Vukić svojo 60 letnico življenja in 45 letnico, odkar se udeležuje v izseljenskem področju. Številnim čestitkam se pridružuje tudi naša družba.

Minister Dražića Cvetković govori v senatu o naših izseljencih

Ob priliki proračunske debate, ki se je vršila 24. marca, je imel minister za socialno politiko, v čigar resor spadajo tudi naši izseljenci, važen govor o izseljenskem vprašanju. Mi iskreno želimo, da bi se lepe besede g. ministra tudi v praksi izvajale.

Naši ljudje še vedno drve v tujino

V letu 1936 se je izselilo iz naše države okoli 12.000 oseb, vrnilo pa se jih je okoli 4000.

Peruška razstava v U. S. A.

Od 17. do 23. maja je bila izredno zanimiva razstava našega umetnika Peruška v Clevelandu. Perušek je razstavil okoli 100 najnovejših slikovnih umetnin.

tika do naših rojakov v Severni Ameriki. »Oh, da, tja bomo poslali našo besedo in naše pozdrave.«

Pridne roke pripravljajo to novo zbirko. Hodim med njimi. Vrva se mi vprašanje: »Ali bodo ponesli ta ogenj, to ljubezen do izseljencev v novo življenje? Ali bodo znali ob pravem času zastaviti pravo besedo in dejanje za naše rojake v tujini tudi pozneje v življenju?«

Nismo preroki, upati pa smemo in prositi: »Daj Bog, za naš narode.«

Jugoslovanski konzul Milan Pavičević, doma iz Kotora (Dalmacija), je zapustil svojim sorodnikom velikansko vsoto denarja, ki znaša več milijonov dinarjev.

Predsednik Roosevelt v U. S. A. pozdravlja naše rojake v Sev. Ameriki

Letos se je zgodilo prvič v zgodovini našega izseljenstva v Ameriki, da je predsednik Roosevelt poslal osebno pismo slovenski konvenciji, ki je te dni zborovala v Clevelandu.

Naši rojaki iz Amerike prihajajo v domovino

Prva letošnja skupina 35 naših rojakov iz Amerike je prispela dne 9. junija v Ljubljano. Izletnike vodi naš odlični rojak in organizator g. Leo Zakrajšek iz New Yorka. Naše drage rojake pristočno pozdravljamo in jim želimo prijeten oddih na rodni grudi.

Naši delavci gredo v Nemčijo

2000 moških delavcev gre v Nemčijo. Pred nekaj dnevi je šel skozi Maribor prvi transport 400 delavcev in delavk iz Prekmurja in Murskega polja za Nemčijo. V torek zvečer je šel že drugi transport s 580 delavci. Tudi ti so bili večinoma sami Prekmurci. Pred nekaj dnevi se je mudil v Mariboru zastopnik nemškega posredovalnega urada v Berlinu ter se je javil pri ravnatelju borze dela g. Golouhu radi najemanja delavcev za poljska dela v Nemčiji. Izjavil je, da rabi 2000 delavcev. Okoli 1000 jih je sedaj že našel na področju Borze dela v Murski Soboti. V torek sta najemala z ravnateljem borze dela delavce na Ptujskem polju, vendar nista naletela na dovolj zanimanja. Prihodnji teden gresta zopet v Ptuj. Nemčija sprejema samo zdrave, mlade in neporočene ljudi obojega spola, ki se morajo zavezati, da bodo ostali v Nemčiji do decembra 1938. Zaposleni bodo na manjših posestvih ter bodo prejeli poleg hrane in stanovanja še 30—40 mark plače na mesec.

Skrb za kulturo izseljencev

Kakor so slovenski listi že sporočili, je kr. banska uprava v Ljubljani začela zbirati slovenske knjige za izseljence. Tu hočemo le do-

dati, da podobno važno kulturno nalogo vrši naša Družba sv. Mohorja. Ustanovila je takozvani Slovenski kulturni dinar, ki ga najmanj da sleherni Mohorjan v zbirko, ki je vsa namenjena za nabavo Mohorjevih knjig za naše izseljence. Kakor posnemamo iz letošnjega njegovega koledarja, so v letu 1936 darovali Mohorjani za ta namen Din 6060. Iz tega je družba nabavila in odposlala knjige 305 udov (posameznikom in organizacijam). Ker štejejo letošnje Mohorjeve knjige pet zvezkov, je torej družba odposlala 1515 knjig v Argentino, Francijo, Nemčijo, Beograd, Skoplje itd. Pomimnjam, da je letošnja zbirka kulturnega dinarja za enkratno vsoto večja od lanske.

Ne smemo pa pozabiti, da tudi Rafaelova družba sama zbira knjige za naše izseljence. Vsem odposlanim knjigam je treba le želeti obilo uspeha.

Finančno poročilo Kranjsko slovenske katoliške Jednote

Kranjsko slovenska katoliška Jednota je bila ustanovljena v letu 1894, svoj sedež ima v Chiaci. Od svoje ustanovitve do danes je izplačala podporo za 6.132.642 dolarjev. — Preostanek dne 1. decembra 1936 je znašal 3.605.133,40 dolarjev, prejemki v decembru 1936 129.978,53 dolarjev, skupno dohodkov 3.785.131,93 dolarjev. Izdatki v decembru 1936 105.679,20 dolarjev, preostanek 31. decembra 1936 je znašal 3.679.452,73 dolarjev, jev.

Poročilo mladinskega oddelka Kranjsko slovenske katoliške Jednote: Za pol leta od 1. julija 1936 159.045,25 dolarjev, prejemki pol leta 20.183,50 dol. Skupni dohodki 179.228,75 dolarjev, izdatki za pol leta 9.672,74 dolarjev, preostanek 31. decembra 1936 169.556,01 dolarjev.

Olajšave za pisemsko občevanje z izseljenci v Južni Ameriki. Naše uredništvo je obiskal E. Zamboni, ravnatelj belgrajske postaje francoskega letalskega društva »Air France«, ki je kot mlad strokovnjak organiziral balkansko službo te danes največje francoske letalske ustanove. Družba »Air France« je sklenila, da hoče predvsem iti na roko tudi našim izseljencem v Južni Ameriki ter njihovim svojem v Jugoslaviji, in sicer s tem, da je svoje letalske zveze tako preuredila, da lahko v najkrajšem času dostavi pisemsko pošto iz Jugoslavije v Južno Ameriko in obratno. Ravnatelj g. Zamboni je pri svojem obisku opozoril posebno na to, da pride na primer pismo, ki ga oddamo v Ljubljani, vsak petek do 19. ure in ki ga v so-

v Evropi je bilo tudi vsem trezno mislečim Slovencev jasno, da je prišel tudi za slovenski narod veliki čas, ko bi se dala izvojevati narodna svoboda. Vsi smo bili takoj prepričani, da bo Avstrija propadla. Bil je del ameriških Slovencev, ki je obžaloval umor Franca Ferdinanda, da bi se bil kot prva etapa našega narodnega osvobodjenja izpeljal njegov načrt Jugoslavije, to je s popolno avtonomijo. Drugi del je pa takoj takrat videl, da je naša prihodnost samo tam, kjer jo je pokazal pok. dr. Krek in za njim dr. Korošec, v združenju vseh Jugoslovanov.

V tem delu so posamezno nastopile vse tri »stranke« ameriških Slovencev, druga za drugo, če smemo tako imenovati tedanje tri tabore, v katere so bili ameriški Slovenci po svojem prepričanju razdeljeni.

Prvi so nastopili tako zvali »narodni« pod vodstvom Sakserjevega dnevnika »Glas Narodac iz New Yorka.

Kmalu po začetku svetovne vojne, dneva se ne spominjam več, je nastopil v tem listu z mogočno akcijo neki skrivnostni Ivan Blatnik. Začel je naravnost sijajno. V najkrajšem času je razgibal celo ameriško Slovenijo in dosegel skupni zbor, kjer se je ustanovila prva taka organizacija pod imenom »Slovenska narodna liga«, dasi nihče prav ni vedel, kdo je ta Blatnik. Dr. Kern trdi v svojih spominih, da se je

pod tem imenom skrival bivši duhovnik Rev. France Kerže. Postavila si je za svojo nalogo popolno osvoboditev slovenskega naroda, toda bolj v smeri Velike Srbije. Mogočno, pravim, je nastopila ta akcija in našla mogočen odmev med ameriški Slovenci, ki so radi sodelovali in jo radi tudi finančno podpirali.

Toda niso jo dobili v roke pravi ljudje, ki bi bili širokopotezno vzeli to delo v roke. Tako se je zgodilo, da je bila liga s svojo akcijo samo mogočen ogenj slame. Mogočno je zagorel, pa prav tako hitro ugasnil. Takrat je prišel v Ameriko tudi odposlanec jugoslovanskega londonskega odbora dr. Niko Zupanič, ki je bil zelo nesrečen, morda netakten v svojem nastopu. Posebno njegova brošura »Slovenija — vstani!« je bila zelo ponesrečena. Ves katoliški del Slovencev je odbil. »Glas Narodac« ga je pa globoko razžalil s karikaturno nekega Jagra, ki je na bogokleten način smešil delo škofa dr. Jegliča, dr. Kreka in dr. Korošca za narodno osvobodjenje.

Tako je bila liga uničena. Njeno finančno dediščino je baže dobil dr. Niko Zupanič za podporo londonskemu odboru.

Kot »radikalen klerikalec«, za kakršnega so me liberalni in socialistični slovenski listi razvpili, v to akcijo Ivana Blatnika nisem posegel, da stvar, ki je bila idealna, ne bi škodil. Mi-

slil sem si, če me bodo potrebovali in hoteli imeti, me bodo že povabili.

Ko je liga zaspala in sem se bal, da bi znal ta njen neuspeh za stalno onemogočiti vsako drugo enako akcijo, sem 1. 1916 v 10. številki »Ave Maria« objavil daljši članek pod naslovom »Odkrita beseda«. Zabilati sem hotel mučen in škodljiv vtis propada lige in navdušiti katoliški del ameriških Slovencev za novo, boljše in bolj previdno akcijo. Navduševal sem, da bi ameriški Jugoslavani, zlasti Slovenci, izdali v imenu slovenskega naroda doma posebno deklaracijo, v kateri bi povedali: »Da tudi mi še živimo, kje so naše narodne meje, da sicer še nikdar nismo imeli svobode, da si jo pa vendar enkrat želimo, da, da jo zahtevamo, ker drugače ne bo miru, da smo se tudi mi zbudili in se zavedamo, da smo in da imamo tudi mi, kakor vsak drug narod, pravico do obstanka, do koščka lepe zemlje, katero so nam pustili naši očetje kot dediščino, kupljeno z njih srčno krvjo... Povejmo, če nas sedaj še bolj razkosajo, bodo imeli mesto laške irredente v Primorju slovensko irredento. Ako pridejo drugi kosi pod Nemea ali Madžara, da bo vedna nezadovoljnost, voden boj in vedni prepir.« (»Ave Maria« 1. 1916, str. 196.)

Kmalu nato se je vršil v Pittsburgu velik shod vseh ameriških Jugoslovanov, ki je izvršil veliko delo, vendar take deklaracije ni izdal.

O vzgoji voditeljev katoliških društev

boto prevzame v Belgradu letalo »Air France«, že v ponedeljek v Natal, v torek v Rio de Janeiro, v sredo v Buenos Aires in Montevideo, v četrtek pa že v Santiago de Chile. Torej v dobrih treh ali štirih dneh dobi izseljenec v Argentini pismo, ki je bilo oddano v Ljubljani z oznako letalske pošte. Doplačila so malenkostna. Iz Belgrada odhajajo letala »Air France« poleg v sobotah tudi še v sredo in je treba zato oddati v Ljubljani pisma vsaj v torek odnošno v petek do 19. ure. Gospod Zamboni nas je naprosil, da svojim bravcem sporočimo, da je »Air France«, posebno pa njegov belgrajski urad, ki se nahaja v Kralja Petra ulici št. 36, vedno radevolje na razpolago za vse usluge, ki jih v okviru svojega delokroga lahko stori za jugoslovanske izseljence v Južni Ameriki odnošno za njihove svojce v Sloveniji.

Poslanik dr. Izidor Cankar v Jugoslovanskem podpornem društvu in v Jugoslovanskem klubu. Pred kratkim je obiskal naš poslanik dr. Cankar Jugoslovansko podporno društvo, ki ima sedaj okoli 500 članov. Ob tej priložnosti je g. poslanik naglasil, da je prišel v Buenos Aires s trdnim namenom, da sodeluje pri delu za organiziranje naše kolonije, ki je bila v mnogih pogledih popolnoma zanemarjena. Posebej je še poudaril potrebo, da se Jugoslovanski klub razvije in okrepi tako, da se bo mogel častno vzpostavljati s podobnimi reprezentativnimi združenji drugih narodnostnih skupin v Buenos Airesu.

G. David Doktorič je z odlokom ministristva socialne politike in narodnega zdravja imenovan za honorarnega atašea pri kr. poslanstvu v Buenos Airesu s sedežem v Montevideo. Čestitamo!

Prva prireditelj slovenskega šolskega društva v Buenos Airesu. Slovensko šolsko društvo je v nedeljo 9. maja priredilo lepo slavo s pestrim sporedom. Na prireditvi je nastopil tudi pevski zbor slovenskega prosvetnega društva. Čisti dobiček je namenjen vzdrževanju slovenske šole, ki je bila pred kratkim otvorena.

Tajnik dr. Špiro Želalič je prispel 7. maja na naše kraljevo poslanstvo v Buenos Aires.

Majniška proslava v Taboru, Buenos Aires. V proslavo delavskega praznika je priredilo društvo »Tabor« dne 2. maja lepo proslavo.

Otvoritev slovenske šole na Doek Sudu v Južni Ameriki. Dne 2. maja je bila na slovesen način otvorena slovenska šola na Doek Sudu, ul. Facondo Quiroga 1723. Deca je izvajala kratek program, nakar se je vršilo vpisovanje šolarjev. Otvoritvi je prisostvoval naš poslanik v Buenos Airesu, minister g. dr. Izidor Cankar, in zastopniki Jugoslovanskega centralnega šolskega združenja.

Izseljenska mladina v Nemčiji se zahvaljuje g. banu dr. Marku Natlačenu za naklonjenost, da je omogočil, da bo imela mladina priliko obiskati svojo domovino, oziroma domovino svojih staršev. Mladina poudarja v zahvali veliko razumevanje g. bana za izseljenca. Gospod Šlibar sam se tudi zahvaljuje g. banu in ga veseli, da ga g. ban razume pri njegovem težavnem delu. Izseljenska mladina z navdušenjem izgovarja ime g. bana — ime svojega dobrotnika.

Darovi naše mladine za naše izseljence. Podmladek Jadranske straže na meščanski šoli v Ljutomeru, ki ga vodi učiteljica gdč. Julija Šušteršičeva, je poslal Rafaelovi družbi v Ljubljani 100 knjig, 2 umetniško izdelani in poslani žari s slovensko zemljo, 2 krasna albuma z razglednicami, 1 zvezek s spisi o življenju v domovini, 1 zbirko znamk in 1 zavitek znamk. Naša družba bo te krasne zbirke poslala našim izseljencem v Chicago in v Rosario. V imenu naših izseljencev se Rafaelova družba plemenitim darovalcem iz srca zahvaljuje.

Dopisnikom „Rafaela“!

Zaradi pomanjkanja prostora smo morali precej dopisov odložiti za prihodnjo številko, kar naj nam naši sotrudniki in sotrudnice blagovolijo oprostiti.

Dopisi za prihodnjo številko „Rafaela“ morajo biti v uredništvu do 4. julija, zato, prosimo, pohitite z dopisi.

Izseljenski učitelj g. Anton Šlibar je načel v zadnji številki nad vse važno in aktualno vprašanje o vzgoji voditeljev katoliških izseljenskih društev. Manjka nam jih povsod, res je, toda kdo naj jih vzgoji in kako?

Kdo?

Če naši izseljenci v tej ali oni koloniji še niso organizirani, kdo naj jim ustanovi društvo? pevsko, tamburaško, podporno ali kakršnokoli že? Izseljenski duhovnik in izseljenski učitelj.

Če med člani že obstoječih društev nastanejo spori, kdo naj jih ublaži? Izseljenski duhovnik in izseljenski učitelj.

Kdo naj ustanavlja šole za našo izseljensko mladino? Izseljenski duhovnik in izseljenski učitelj.

Kdo naj poučuje petje, godbo, kdo naj bo režiser, kdo naj vodi prireditve sploh? Izseljenski duhovnik in izseljenski učitelj.

Kdo naj preskrbi brezposelnim delo? Izseljenski duhovnik in izseljenski učitelj.

Kdo naj bo posredovalec izseljencev pri naših in francoskih oblasteh? Izseljenski duhovnik in izseljenski učitelj.

Kdo naj vodi izlete v domovino. Kdo naj razširja naše katoliško časopisje? Izseljenski duhovnik in izseljenski učitelj.

Naši izseljenci ne bivajo na enem kraju. Potovati je treba po 10, 20, 30 in tudi 100 kilometrov, da prideš do njih. Kdo naj trpi

potne stroške? Izseljenski duhovnik in izseljenski učitelj.

V evropskih državah živi (ne včevši Italije in Avstrije) 115.000 slovenskih izseljencev. Med njimi deluje kakih 10 slovenskih duhovnikov (odnosno takih, ki so se našega jezika naučili) in 3 učitelji. Ti opravljajo vsa našeta in nenašeta dela in sedaj naj vzgajajo še voditelje katoliških društev? Kako in kdaj?

Ne!

Nekdo drugi nam mora priskočiti na pomoč in to je domovina.

Izseljenski duhovnik in izseljenski učitelj ne moreta storiti drugega, kakor izbrati primerne mladeniče in dekleta ter jih poslati za eno ali dve leti domov. Kdo naj jih pa doma vzgoji in jim da potrebnih smernic? Sijajno sta se v tem oziru obnesla uršulinski samostan v Ljubljani za dekleta in salezijanski zavod na Kodeljevem v Ljubljani. Banska uprava naj bi stalno vsako leto dala podporo dvema izseljenskima fantoma in dvema dekletoma; potne stroške bi morali pa utrpeti starši, saj se še najdejo kljub vsemu očetje in matere, ki se zavedajo, da je izobrazba najboljša dota.

Prihodnjic bomo pa pogledali, česa bi se morali bodoči voditelji naših katoliških društev v tujini naučiti.

Janko Jankovič, izseljenski učitelj, Francija.

Andrej Ferjuc, izseljenec, Francija:

Kaj bo z nami?

Vedno bolj se pojavlja med nami izseljenci potreba po delavski pogodbi, katero z dneva v dan občutneje pogrešamo. Med tem, ko si francosko delavstvo prisvaja vedno več eksistenčnih in socialnih ugodnosti, katerih so deležni tudi izseljenci skoraj vseh narodnosti, pričakuje naš izseljenec, odkod in kdaj mu bo pomagano; nestrpo in željno brenpi po blagodejni kaplji domovine, da si z njo osveži že skoraj izsušeno srce, katero je bilo vedno polno kipeče ljubezni ter brezmejne vdanosti do domovine. Gleda se na nas z viška kot na manj vredne zemljane, kot na neblogljene gojenčke mačehe, ter se nas naziva sinove sovražne države.

Da označim enega izmed mnogoštevilnih slučajev neugodnosti, kakršnih so deležni naši izseljenci, kateremu na sled sem prišel slučajno pri srečanju svojega znanca: »Odkod in kam pa tako jezen, Juro? Saj se ti oči svetijo kot razjarjenemu risu!« »Ah, kaj se ne bi jezil radi takšnih sitnosti! Ako te zanima vzrok moje jeze, se pa vsediva malo na teraso one gostilne, pa ti povem pri kozarcu limonade celo zgodbo.« Rečeno — storjeno! Vseda sva se za okroglo mizo, pogledal me je malo postrani in pričel: »Tebi, Andrej, je gotovo že kaj znano o najnovejših odredbah železniške uprave, katera določa 40% popust vožnje v času plačanega dopusta za francoske pa tudi inozemske delavce. Ker imam namen oditi letos k svojim znancom v Severno Francijo, sem dal v svoji obratni pisarni za dosego potrebne vozne izkaznice izpolniti formular, ga dal potrditi na občini ter se takoj podal z njim v Thionville na železniško postajo. Uradnik pri okencu, zelo prijazen in zgovoren mož, je vzel imenovani formular, zahteval družniško knjigo, fotografijo in pet frankov ter me mimogrede vprašal, če sem Francoz. Na moj odgovor, da sem Jugoslovian, me je pogledal ter mi velel, naj malo počakam. Po nekaj minutah se vrne s tozadevnimi pravili, lista po njih ter mi končno reče: »Obžalujem, toda pri najboljši volji vam ne morem ustreči, kajti Jugoslavija v tozadevnih pravilih ni označena. Cital je: Poljaki, Romuni, Mad-

žari, Čehoslovaki, Italijani itd., toda Jugoslavija ni označena. Na moje vprašanje, kako je to mogoče, mi pravi, da Jugoslavija še najbrž ni napravila delavske pogodbe s Francijo ter je zaradi tega označena kot neprijateljica iste. Prijazni uradnik mi je svetoval, naj se obrnem na vodstvo sindikata, katero naj intervenira tudi za nas, mi vljudno odzdravil in mi še želel dosego zaželjene. Zalosten in poir sem se vračal proti domu, jezen v spoznanju, da sem brezpraven izseljenec. Kesam se, da sem pošiljal svoje prihranke v domovino sorodnikom, da si malo opomorejo, ker jim slaba prede, deloma pa tudi v denarne zavode. Povej mi, Andrej, ali se izplača še gojiti domovinski čut, ljubezen, ter pri takih razočaranjih požrtvovalno živeti za domovino? Ali bi ne bilo boljše postati Francoz ter postati član naroda, kateri nas je kot tuje gostoljubno sprejel. Ali bi ne bilo pametnejše pridobiti si državljanstvo Francije, katera nas bo ščitila kot svoje?« »Ne govori tako!« ga prekinem. »Domovina ostane vedno domovina, tudi ako se rodiš in umreš na tujem. Premisli, da je v domovini tudi še kotiček zate, kjer se lahko odpočiješ. Ne oprekam ti sicer, da domovina mnogo premalo misli na nas, toda pomisli, da ne bo vedno tako, da se v zadnjem času zopet nekaj sliši o oni nesrečni delavski pogodbi, katera nam je res potrebna in za katere ureditev bi dolgoletna vojnijska doba že res zadostovala. Premisli, da se tudi pri nas izpreminjajo vladni režimi, da se pojavljajo že možje, kateri bodo imeli razumevanje in ljubezen tudi za narod, kateri bodo poskrbeli tudi za nas, zapuščene izseljence, ter nam bodo dokazali, da naša ljubezen ni bila zastoj.« »Lepo znaš govoriti, prijatelj, ter osvežiti upanje in okrepiti pogum. Toda čas poteka, izpijva na tvoje zdravje ter na uresničenje tvoje prepričanja in mojega upanja. Zdravstvuj do svidenja!«

Taki in enaki primeri so z dneva v dan številnejši. Izseljenci se čutimo osamljene. Razmeroma majhna kulturna in prosvetna delovanja, katera si ustvarjamo po večini sami, ne zadostujejo več. Naš izseljenec potrebuje tudi gnotne, socialne podpore od domovine. Zato prosimo Rafaelovo družbo, da tudi ona opominja vladne kroge k potrebnemu koraku.

Kaj delajo naši po svetu

Nemčija

Izlet izseljencev iz Nemčije na izseljenski kongres. — V avgustu praznuje Družba sv. Rafaela v Ljubljani svojo desetletnico obstoja. Kaj je bilo to društvo za nas izseljence, nam ni treba še posebej poudarjati. Skozi vso to dolgo dobo nam je neizmerno koristila. V njej zre vsak izseljenec svojo zaščitnico. Zato bi bilo napak, da bi mi stali ob tako pomembni desetletnici ob strani. Dolžnost izseljencev je, da se te pomembne proslave udeležimo v čim večjem številu. Pa še en vzrok je, da pohitimo v teh dneh v Ljubljano. Izseljenska družba sv. Rafaela hoče svoj delokrog še razširiti, zato bo prav v teh dneh v Ljubljani ustanovljena Izseljenska zbornica. Vsi veliki narodi imajo že take ustanove, zato ni čuda, da so pač že davno daleč pred nami. Toda ni še prepozno. Izseljenska zbornica nam bo nadomestila vse zamujeno. Tudi v Nemčiji smo sklenili, da se udeležimo desetletnice Družbe sv. Rafaela. Vljudno povabimo vse naše izseljence, da se v čim večjem številu udeležijo izleta, katerega bomo organizirali mi, za kar nas je tudi družba v Ljubljani pooblastila. V kratkem bomo razposlali vsem društvom povabilne liste, na katerih bo označena cena in vse druge podrobnosti vožnje. Že danes pa opozorimo, da se bomo odpeljali dne 15. avgusta in vrnili 31. avgusta zopet nazaj v Nemčijo. Vse informacije dobite pri izseljenskem učitelju v Gladbecku (Slibar Tone, Gladbeck i. Westf., Steinstrasse 6) in v zveznem predsedniku g. Dobravcu (Gladbeck i. Westf., Landstrasse 48). Pripravljani: Odh.

Gladbeck. — Skioptično predavanje: Evharištični kongres v Manili. Svetnik g. Tensundern, ki je domala prepotoval že skoro vse svet, se je udeležil tudi zadnjega eharištičnega kongresa v Manili. Na zadnjem zborovanju gladbeškega društva sv. Barbare, ki je bilo na bin-

koštni ponedeljek, je imel g. Tensundern prav zanimivo predavanje s slikami o tem za katoliško cerkev prevažnem kongresu. Opisal nam je vso zanimivo vožnjo preko Suesca, mimo Ceylona, azijskih otokov do Filipinov. V kratkem nam je opisal vse bujno življenje v glavnem mestu Manili, šegah in običajih tamošnjih prebivalcev. Poudarjal je pobožnost Filipincev od najvišjih državnih zastopnikov do najpreprostejšega delavca. Nato je prešel na kongres sam. Ob lepih slikah nam je pokazal vso veličastvo kongresa, ki se je zlasti odražalo v velikanski procesiji in veličastni daritvi sv. maše ob velikanski udeležbi pobožnega ljudstva. Na kongresu je bilo zastopanih 35 narodov. Prav zanimivo je g. svetnik tudi pripovedoval, kako je srečal v Manili znanca. Ogromen stadion, v katerem so se vršile vse najpomembnejše slovesnosti, je ležal ob morju, kar je imelo še poseben pomen. Tako so naši zborovalci v duhu sledili ob prijetnem pripovedovanju poteku te veličastne manifestacije za katoliško cerkev.

Drugi del zborovanja je bil spopolnjen z razgovorom o nameravani izletu v domovino. Družba sv. Rafaela v Ljubljani nas vabi k svoji desetletnici obstoja. Pravi izseljenec se mora zavedati, kaj vse nam je bila in nam bo še ta družba. Zato je pač naša dolžnost, da se v čim večjem številu udeležimo te proslave, ki je obenem združena z ustanovitvijo »Izseljenskega instituta«. V tem smislu so govorili g. Tensundern, predsednik g. Dobrave in izseljenski učitelj g. Slibar.

Ob koncu smo se spomnili umrlega člana Frisca Skrabarja iz Zagorja, katerega so člani našega društva v obilnem številu spremili na zadnji poti. Gospod predsednik je tudi prosil zborovalce, da se v čim večjem številu udeležijo procesije sv. Rošnjega Telesa.

Francija

Naše potovanje v Jugoslavijo.

Vedno bolj pogosto prihajajo pisma z vprašanji, kako je z našim potovanjem, kdaj gremo, koliko bo stalo itd. Kdor here »Rafaela«, dobi v vsaki številki bolj natančne podatke, zato naj se potrdijo vsi, ki jih morda to potovanje zanima, da naroče »Rafaela«. Zaradi pregleda ponovimo tu dosedanje podatke:

1. Iz Merlebacha odidemo 21. avgusta t. l., tako da pridemo na Brezje v nedeljo 22. avgusta zjutraj k slovesnostim, ki se tam vrše.

2. Potujemo: Merlebach, Strasbourg, München, Salzburg, Jesenice, Ljubljana.

3. Vsa ta vožnja sem in tja bo stala okrog 340 frankov.

4. Otroci do 4. leta ne plačajo nič, od 4. do 10. leta polovico, nad 10 let celozvožno.

5. Vsak naj uredi: a) svoj potni list; b) svojo Carte d'identité (ali recisepse je prav tako dobro!); c) vsak naj pripravi dve fotografiji — če gre vsa družina, od vse družine; d) kdor dela kjerkoli že, rabi: Lettre de rapelle in congé du patron. Kdor dela pri »Sarre et Moselle« in Petite Rosselle, se bo prigrasil pri podpisnem, ki bo ti dve listini uredil.

6. Čas prigrasitve bo od 1. do 31. julija 1937. Prigrasiti se je treba iz okolice Merlebacha pri Jugoslovanski katoliški misiji v Merlebachu (Grims Stanko, amonijer yougoslave, 15 rue de l'égglise, Merlebach, Moselle), iz okolice Aumetza pri izseljenskem duhovniku gosp. Švelcu v Aumetzu (Švelc Antoine, amonijer yougoslave, Aumetz, Moselle), v severni Franciji pri msgr. Zupančiču.

7. Pri prigrasitvi je treba plačati celo vsoto.

8. Iz Ljubljane se odpeljemo nazaj v Francijo v nedeljo 12. septembra zvečer.

9. Sedaj je odgovorila tudi direkcija »Sarre et Moselle«, da bo imel plačan dopust samo tisti, ki pripada skupini (Schachtu), ki bo imela istočasno dopust, kot je to že naznanjeno vsem skupinam.

Zeleč, da bi vam ljubi Bog ohranil zdravje, da se srečno snidemo, vas pozdravlja izseljenski duhovnik Stanko Grims.

Veličastna proslava »Triglava«.

Merlebach-Freyning.

Pod pokroviteljstvom generalnega konzula v Metz, g. dr. Iliča, se je na binkoštno nedeljo 16. maja vršila slovesnost blagoslovitve zastave pevskega društva »Triglava« v Merlebach-Freyningu. Gotovo so taki prazniki že v domovini nekaj izredno lepega, toliko bolj pa še v tujini, kjer se naša slovenska in jugoslovanska zavednost nikakor ne zmanjša. Članov društva »Triglava« je 40. Zbirali so prispevke že dalj časa in so se za današnjo prireditev skrbno pripravili. Vso svojo spretnost pa je vložil neumorni predsednik društva g. Matko Mlekuš. Da je bila slovesnost blagoslovitve nove zastave še večja, so se zbrali predstavniki jugoslovanskih in francoskih oblasti. Na prebivalce Merlebacha je napravila vsa slovesnost velik vtis in posebno še spredod iz Jugoslovanskega doma. Na čelu je korakala godba, za njo botri zastave, g. generalni konzul iz Metzja z go. soprogo, merlebaški župan, g. Colson in gospa Müller, soproga župana v Freyningu, g. Moltara Alojz in ga. Šinkovec, g. Lessel in ga. Darbois; nadalje med povabljenimi izseljenski komisar iz Pariza g. Nikola Jerić, freyminski župan g. Müller, policijski komisar iz Freyninga, šef orož. postaje, zastopniki pariških društev g. Franjo Mikolij in g. Milič Nikolič, dr. Radojčević z nekaterimi jugoslovanskimi inteligenti iz Nancyja; nadalje jugoslovanska, francoska in poljska društva z zastavami, med katerimi so nosile belo oblečene slovenske deklice še nerazvito zastavo »Triglava«; največjo pozornost pa so vzbujale naše lepe slovenske narodne noše. Spredod je napolnil staro župnijsko cerkev v Merlebachu, ki je bila okusno okrašena. Na prižnico je stopil naš izseljenski duhovnik iz Pariza g. Ferdinand Kolednik in spregovoril v slovenskem in francoskem jeziku prazniko primerno besedo. Takoj po pridigi je pred oltarjem slovesno blagoslovil zastavo v slovenskem jeziku izseljenski duhovnik g. A. Švelc, kateremu sta asistirala še domači izseljenski duhovnik g. Stanko

Pozor, izseljenci!

V Ljubljani-Vič prodam lepo posest: novo hišo z 2 enosobnima stanovanjema, pralnico in ostalimi pritlikinami, z velikim obdelanim vrtom, zemljišče meri 879m². za ceno Din 78.000. Gotovine je potrebno vsaj .0.000, ostalo se eventuelno prevzame.

Cenjene ponudbe sprejema uprava izselj. vestnika »Rafaela«, Ljubljana, Tyrševa c. 52

Grims in izseljenski duhovnik iz Pariza g. Ferdinand Kolednik. Kakor so ljudje pripovedovali, je bilo prvič v zgodovini slovenskih izseljencev v Merlebachu, da so trije slovenski duhovniki v krasnih mašniških oblekah stopili pred oltar. Slovesnost je še povzdignilo krasno petje merlebaškega cerkvenega pevskega zbora. Po stari navadi se je po sv. maši spredod ustavil pred spomenikom padlih vojakov, kamor je položil gen. konzul dr. Iliča krasen venec. Takoj nato se je spredod podal pred župno cerkev, kjer so se vsi prisotni fotografirali, nakar so se vrnili v Jugoslovanski dom, kjer je bil razhod.

Nekaj krasnega je bila tudi popoldanska prireditev v dvorani »Petry« v Freyningu, kamor so prišli tudi mnogi gostje iz vseh bližnjih in daljnih slovenskih kolonij. Velikanska dvorana je bila prepelna. Po odigrani otvoritveni korčnici je predsednik »Triglava« g. Matko Mlekuš nagovoril zbrane v slovenskem in nemškem jeziku in jim razložil do podrobnosti vse oznake društvene zastave. Potem je povzel besedo v francoščini g. dr. Radojčević iz Nancyja in poudarjal zasluge in delo domobranskega društva »Triglava«. Zbor društva je nato zapel pozdravno pesem, Ventek narodnih pesmi od dr. Antona Dolinarja. Prišel je slovesni trenutek razvitja zastave. Generalni konzul g. dr. Albert Ilič je stopil na oder in se zahvalil društvu za njegovo patriotsko delovanje in ga vzpodbujal k vnetemu nadaljnjemu delu. Med zvoki fanfare je nato razvil zastavo in jo izročil predsedniku. Godba je zaigrala državno himno, potem pa je g. konzul obesil na zastavo trak, ki ga je poklonil društvu naš poslanik v Parizu g. dr. Božidar Purič (napis na njem: Društvo »Triglava« poslanik Purič), nato pa še svojega, krasno vezenegega, z napisom: G. i. gdja. dr. Ivan Albert Ilič, generalni konzul u Metz, jugoslavenskemu društvu »Triglava, Merlebach. Za njim je spregovoril g. Nikola Jerić, naš izseljenski komisar v Parizu, ki je v imenu ministra socialne politike g. Cvetkovića poklonil društvu lep trak v državnih barvah z napisom: Jugoslovanska zajednica u Francuskoj Triglavu. Zopet drug trak je nosil napis: Gesangverein Triglav gewidmet N. Lessel. Naslednji trak je bil z napisom: Ker smo se veselo skupaj znašli slovenski rojaki 1937 — Cecile Darbois. Temnordeči trak je imel napis: Za spomin od slovenskih kolezarjev in pevskega odseka Gorenjski slavček, Stiring Wendel. Krasen temnozelen trak je darovalo podporno društvo sv. Barbare — 16. 5. 1937. Zopet drug trak je nosil napis na rumenordeči podlagi: Offert par la Chorale Concordia — Sarreguemines 1937. Zopet drug trak, lep bel, je nosil napis: Gewidmet vom Gesangverein Harmonie Stiring Wendel 1937. Društvo je dobilo tudi šest pozlačenih žebeljev in tudi nekaj denarnih darov. — Sploh je nekaj izrednega, da je to naše slovensko društvo deležno tolikega navdušenja tako od strani sorojakov, kakor tudi od strani tujcev, med katerimi žive naši izseljenci. Sicer pa je to naše društvo res zaslužilo vse priznanje, kajti v radiu v Strassbourgu je nastopilo že dvakrat in francoska javnost je pozdravila to prireditev kot oba prejšnja nastopa v radiu.

Ko so vsi darovalci poklonili svoje darove, je godba zaigrala še francosko državno himno. Nato so nastopila še razna pevska društva; najlepší odmev je pa imela nekaka pesem, dekla-

macija male Bregarjeve Angelece, rojene 26. februarja 1927:

Slovenska pesem naj zadoni,
da bo odmevalo do belosneženih sten Triglava,
veselo oznanenje radostnega dneva,
ker društvo Triglav ima danes svoj praznični

dan,
njegov novi prapor je ves s cveticami obdan.
Ni svila navadna, ki v vetru pihlja,
temveč simbol društva — biser pevskih sre!
Pevci prisegajo nanj, ker je ponos slovenskih

ljudi,
prisegajo nanj, ker je poročstvo veselih dni,
prisegajo nanj, ker je ponos slovenske pesmi.
Skalnati Triglav, pridno Slovenko, in zraven še

barve tri,
so pevci na ta svoj prapor pripeli.
Bela je barva slovenske časti, skozi veke gori,
skoz rodove živi,
modra je barva našega neba, modra je vera
slovenskega srca,
rdeča je barva naše krvi, rdeči krečji iz davnih

bojnih dni.
Ne bele, ne modre, ne rdeče ne pozabimo,
za čast, za ponos jugoslovanski živimo,
v prsih naših kipi in plamti,
naše nam srce za slovensko pesem gori!
Prapori naprej in kvišku bratsko srce — dvig-
nimo glave,

ker se nova zastava časti ...
Pozdravlja vas ves ... Dobrodošli!
In vam vso srečo želi!

Razumljivo, kar manjka tej pesmi, pa nado-
knadijo občutki srca, saj jo je napisala izseljen-
ska mati, ki že dolga leta ni videla svoje ljube
slovenske domovine. Pogumni nastop deklice je
dvorana pozdravila z navdušenim ploskanjem.

Za konec te lepe proslave so združeni slo-
venski zbori zapeli še znano »Naj čuje zemlja
in nebos po novem napreju mladega pevovodje,
domačina g. Avgusta Rohra, ki z največjim ves-
seljem goji naše lepo slovensko petje.

Ponosni »Triglav«, kljubuj vsem viharjem, ne
omahuj, ampak drži se dosledno tudi v bodoče
svojih načel!
F. K.

Razno iz Merlebacha in okolice.

Poročili so se: g. Franc Borštner, doma na
Vranskem, z gđc. Angeleco Pogorelec iz Dolenje
vasi ter g. Hrovat Jožef, doma iz Št. Ruperta
na Dolenjskem, z gđc. Anico Doberšek, rojeno
v Vestfaliji. Obe poroki je izvršil izseljenjski
duhovnik iz Merlebacha. Vsem imenovanim, ki
so iz uglednih slovenskih družin, želimo mnogo
sreče in zadovoljstva v novem stanu.

Dne 25. maja je družina Majnerjeva iz Mer-
lebacha dobila dečka Ivana Jožefa, ki ga je dne
30. maja krstil izseljenjski duhovnik. Družini
čestitamo in želimo vsem trdnega zdravja.

Javno se zahvaljujem vsem, ki so kakorkoli
pripomogli, da se je naše prvo romanje k naši
Materi božji v Habsterdieku lepo posrečilo.

Na binkoštno nedeljo je naša cerkva v Mer-
lebachu doživela veliko slavnost: blagoslovitev
krasne zastave »Triglavac« v navzočnosti zastop-
nikov jugoslovanskih in francoskih državnih
oblasti. Javno se zahvaljujem duhovnikom gg.
švelcu in Koledniku, dalje našemu generalnemu
konzulu g. dr. Iliču za udeležbo in velikodušen
dar 100 frankov za našo cerkvo; nadalje izse-
ljenskomu komisariju g. Jeriču iz Pariza, gg. Ni-
količu in Mikoliču iz Pariza, g. dr. Radojčeviću
in vsem gostom iz Nanecva, vsem cenjenim ude-
ležencem iz sev. Francije, iz Metza, Aumetza,
vsem društvom, zlasti še merlebaškemu cerkve-
nemu pevskemu zboru in vsem, ki so s svojo
udeležbo in s svojo dobrohotnostjo pripomogli
k slovesni blagoslovitvi v cerkvi. Naj ta blago-
slovljena zastava pod skrbnim vodstvom g. Mle-
kušca doživi še mnogo lepih slovesnosti!

Izseljenjski duhovnik Stanko Grims.

Prvo romanje Slovincem na Brezje v Habsterdieku v Franciji.

Na povabilo izseljenjskega duhovnika v Mer-
lebachu g. Stanka Grimsa smo se zbrali širom
francoske zemlje razkropljeni Slovinci, da po-
hitimo na hožo pot v Habsterdiek ob nemški
meji, kjer se nahaja v veliki rudarski dvorani,
spremenjeni v cerkev, slovenskemu sreju tako
priljubljena podoba Matere božje z Brezji.

Že na binkoštno nedeljo smo bili v Merle-
bachu, kjer je bila slovesno blagoslovljena za-

stava pevskega društva »Triglavac«. Na binko-
štni ponedeljek smo šli v kolonijo Habsterdiek,
v župniji String-Wendel. Od osme ure dalje
smo imeli priliko za sv. spoved, ob devetih je
opravil sv. mašo g. Stanko Grims, ob desetih je
pridigal izseljenjski duhovnik iz Pariza g. Fer-
dinand Kolednik in nato pel slovesno sv. mašo.
Vreme sicer ni bilo najlepše, zato smo bili že
v strahu, če bomo mogli popoldne iz cerkve s
procesijo; pa se je okrog druge ure popoldne
nebo zjasnilo in ob treh smo molili skupno v
cerkvi najprej sv. rožni venec, nato smo poslu-
šali ganljivo pridigo g. Stanka Grimsa, ki nas
je v duhu popeljal na Brezje v Slovenijo.

Takoj po pridigi smo se zvrstili v procesijo,
najprej otroci, za njimi pevski zbor v Merle-
bachu, nato moški zbor, potem otroci oziroma
deklice v narodnih nošah, ministranti in trije
duhovniki, domači duhovnik preč. g. Marcel
Hoffmann in slovenska gg. Grims in Kolednik,
za njimi so pa starejše deklice nosile milostno
podobo Matere božje, zadaj se je pa raztegnila
dolga vrsta pobožnih romarjev. Nebo nam je
lilo ves čas naklonjeno in tako smo molili v
procesiji dobro uro, saj smo šli precej daleč
okrog. Kako so domačini občudovali to zbrano
množico. Ničče si ni upal motiti njih pobožnosti.
Čutili smo se kakor doma. Naše lepe pesmi »Že
slavčki žvrgolijo, »Marija skozi življenje«, »O
Marija, naša Mati in še toliko drugih so nam
izvabile solze iz oči. Ko smo se vrnili v cerkev,
smo pa zapeli naše lepe slovenske litanije: pred
izpostavljenim Najsvetejšim smo mislili na našo
ljubo slovensko domovino, iz vse duše smo peli
»Prosi za nas, da, prosi za nas, Marija, da za
večno ostanemo Tvoji verni slovenski otroci.

Ob šestih smo se razšli s trdnim upanjem, da
se bomo še našli pred to našo podobo Marijino.
Zahvaljujemo se vam vsi, preč. g. Stanko iz
Merlebacha, da ste nas povabili na to lepo ro-
manje, posebno tisti, ki ne bomo tako srečni,
da bomo pohiteli v našo lepo domovino tudi le-
tošnje leto.

»Zaupno k Tebi kličemo: Marija varuj nas,
varuj nas v tujini ...«
N. K.

Merlebach. — Danes smo jo pa ubrali iz naše
stare merlebaške cerkvice! Kaj pa je bilo? Ko-
maj smo končali naše šmarnice (berilo in pete
litanije M. B.), pa smo bili opozorjeni, da bo
čez deset minut nastopilo naše pevsko društvo
»Zvon« iz Jeanne d'Arc-a v radiu Strasbourg —
prenos iz String-Wendela. V nekaj minutah
nisem videl nikogar več na cesti; sorojaki so že
sedeli pri svojih aparatih. Tudi jaz sem odhitel
— ker nimam svojega aparata — v sobo našega
dobrega francoskega g. kaplana Petra. Hitro
sem poiskal postajo Strasbourg — dobil sem jo
pravočasno. Točno ob 4 popoldne javlja na-
povedovalec, da bomo poslušali sedaj eno uro
lepo slovensko petje. Napeto sem pričakoval, da
slišim znane glasove. Evo, začelo se je: g. Fal-
lant, predsednik »Zvona« z globokim basom na-
pove prvo pesem: Marija mati ljubljena. Obe
kitici je zbor prav lepo zapel in lepo pozdravil
majniško kraljico. Foersterjev »Popotnik« je tu-
di naše misli dvignil čez gore in doline v našo
domovino. Sledile so hitro pesmi: Sem pevec,
Adijo pa zdrava ostani, Kadar mlado leto, Ve-
černa, Barčica. Kar vesel sem bil, da je šlo
tako dobro. Sledi kratek odmor. Na ploščah se
oglasijo krasni Dvojakovi »Slovanski plesci. Ves-
seli Francozi so se gotovo malo zavrteli, ko so
slišali te krasne akorde. Odmor je hitro minil.
Zbor se je zopet oglašil. Naša pesem »Marija
skozi življenje« je zadonela po Alsace-Lothrin-
gen in še daleč na vse strani, kjer so razkrop-
ljeni naši rojaki dobili pri tej pesmi morda zo-
pet misli na svoja mlada leta. Nadalje pesmi:
Slovenska zemlja, Sinoči je pela, Gozdič je že
zelen. Lahko noč in Zdravica s spremljavo har-
monike. Drugi del so pevci še boljše rešili kot
prvega. Čakal sem še, da se oglasi predsednik g.
Falant in pozdravi v slovenskem jeziku vse po-
slušalce, pa je končal kratko: »Jugoslovansko
pevsko društvo Zvon pozdravlja vse pevce in
pevke v domovini in tujini.« Zaprl sem radio in
vel v roke vožni red; na vsak način bi jim rad
osebno čestital in izročil brzojavko g. general-
nega konzula iz Metza dr. Iliča, ki je bil za-
držan, pa je iz Besanconsa po brzojavki spo-
ročil društvu lepe pozdrave in jim želel dober
uspeh. Takoj sem se odločil, hitel na postajo
in se peljal pevcem naproti do našega križišča
Beninga, kjer stoji večkrat istočasno kar šest

HIŠA

z gospodarskim poslopljem in nekaj zemlje
v Lancovem pri Radovljici se proda even-
tuelno tudi na hranilne knjižnice. Vprašati
je pri Gospodarski zvezi v Ljubljani.

osebni vlakovi. Izstopil sem in čakal. — Vlača
le ni bilo. Že sem sedel zopet v vlak za Mer-
lebach, ko zaslišim veselo harmoniko. Vse je
oživel v vlakih, skočili so k oknu, vsa postaja
je postala pozorna. Aha, sem si mislil, so že
pravi! In res, kot bi šli na veselo svatbo — po
dva in trije skupaj dobro razpoloženi grelo iz
sosednega vlaka na naš vlak. Vesel sem skočil
iz vlaka in vsem čestital, sporočil pozdrave g.
konzulu ter jih povabil v vlak. Seveda sem mor-
al tu razlagati, kako se je slišalo, g. predsednik
pa mi je povedal, da ga je tajni policist izpra-
šal vse o društvu, preden je nastopilo, in mu
povedal, da bi smel imeti daljši govor le, ako bi
imel natančno prestavo v francoskem ali nem-
škem jeziku. Ker te ni imel, je moral govor od-
pasti. V vlakcu se je zopet oglašila harmonika,
potem veselo petje, nato pa za slovo živo klici.
Prav zadovoljen sem se vrnil domov, ker sem
videl, da so bili tudi pevci zadovoljni s svojim
prvim samostojnim nastopom v radiu Stras-
bourg. Le pogledimo dalje, dragi pevci — glas
vašega »Zvona« bo že prišel tudi do mnogih, ki
ga do sedaj še niso slišali. G. dirigentu Rohru
pa moramo iz srca čestitati in se mu obenem
zahvaliti, da tako neumorno dela in se trudi,
da seznanj francosko javnost z našimi lepimi
pesmimi.
Stanko iz Merlebacha.

Mesec majnik v Merlebachu. — Iz deževnih
in pustih prejšnjih dni je nastopil lep mesec
maj, ki je vsu naravo na novo poživil. Narava
je dobila mnogobarvno obleko, sočve veselo po-
šilja svoje žarke na zemeljsko oblo, gozdovi se
zmagovito dvigajo s svojimi košatimi in zeleni-
mi vejami in nas vabijo pod svojo senco; polje,
travniki in vrtovi so posuti z najrazličnejšimi
cveticami in rastlinami in škrjanček poje ve-
selo svojo pesem. Človeku, ki se v tem Mariji-
nem mesecu malo bolj vtopi v to lepo naravo,
se zdi, da vse na svetu poje Mariji na čast.

V mesecu maju smo se pa tudi mi slovenski
izseljenci malo premaknili. Prvega maja je tu-
kajšnje delavstvo proslavilo delavski praznik.
Razvil se je velik sprevod in korakal po mestu
in koloniji.

V naši cerkvi smo pa letos prav lepo in po
domače okrasili Marijin oltar. Ker naša cer-
kvena blagajna ni bila zmožna sprejeti večjih
stroškov, smo v ta namen napravili zbirko pri
Slovincih in se je nabralo toliko, da smo lahko
Marijin oltar res lepo okrasili. Naj tu omeni-
mo, da imajo kljub vihanim časom Slovenci
še veliko ljubezen do naše nebeške Matere
Marije in kako navdušeno so prispevali za
šmarnični oltar. Pri tem oltarju smo imeli ves
mesec ob nedeljah popoldne šmarnično berilo,
pete litanije Matere božje z blagoslovom in
Marijine pesmi, ki so jih peli naši cerkveni
pevci.

Letos smo Slovenci zopet pokazali ljubezen in
spoštovanje do našega nam tako priljubljenega
dušnega pastirja in smo mu za njegov god na-
pravili precej veselja. Zvečer na praznik Vne-
bohoda so mu cerkveni pevci zapeli podoknico.
V imenu cerkvenega zbora mu je eden čestital
in poudarjal spoštovanje cerkvenega zbora do
godovnika. Gospod Stanko se je ves srečen za-
hvalil za tako lepo petje, spregovoril par toplih
besed in omenil, da je dobil pismo od svoje
matere, ki mu piše, kako rada bi mu osebno
voščila in mu podala roko za njegov god, pa ne
more. Zato ste pa prišli vi, dragi cerkveni pevci,
in mi napravili veliko veselja. Nato mu je de-
klamiralo in čestitalo šest šolskih deklic in
dečkov in mu izročilo v dar šopke svežih cvetie.
Najprej mu je deklica podala spominsko knjigo
z besedami: »Sprejmite, gospod Stanko, to spo-
minsko knjigo v dar in ne pozabite na nas, slo-
venske izseljence, nikdar!« Spominska knjiga,
ki smo mu jo darovali, je res krasno darilo,
kakor je on to sam izjavil, saj ga bo ta knjiga
spominjala na nas vse življenje. Slovinci so z
velikim veseljem porabili to priliko in napisali
krasna voščila, pesmi, prošnje, želje in zahvale
za njegov god in za spomin. Napisana je od
najbolj inteligentne roke pa do najbolj okor-
nih in žuljavih rudarskih rok v slovenskem,

francoskem, nemškem, latinskem in poljskem jeziku, ki jih naš g. Stanko vse razume.

Naš cerkveni pevski zbor se je povečal za štiri pevce in se sedaj lahko meri z vsakim v domovini.

Franc Ribič.

Liévin. — Na binško praznik je prešlo večje število naših šolskih otrok slovesno sveto obhajilo. Svečanost je bila, kot vsako leto, lepa in ganljiva ter je privabila mnogo vernikov. Komu se ne stori milo, ko gleda nedolžno mladino stopati k obhajilni mizi. Morebiti je to domotožje po tistih lepih časih, ko je bil sam tak nedolžen otrok in ljubljene Jezusov. In danes, kje je tista davna sreča! Bog se ni spremenil, morebiti smo se mi.

Učenka Mici Skočirjeva se vsled dolgotrajne bolezni ni mogla pridružiti v cerkvi drugim prvoobhajanecem. Prejela je doma na svoji bolniški postelji lepo pripravljeno prvo sv. obhajilo. Bog ji daj poleg te sreče še ljubelega zdravlja.

Društvo sv. Barbare uprizori 27. junija lepo igrano »Črna žena«. Pridite jo pogledat in poslušati naš pevski zbor!

Bruay. — Že tretjo cvetko si je utrjala nebeška Vrtnarica v tukajšnjem Marijinem vrteu. Vsa v majniškem cvetju je ležala na mrtvaškem odru Zdravka Drakserjeva belo oblečena in z Marijino svetinjo. Na zadnji poti jo je spremljal Marijin vrtec z zastavo, kakor tudi Roženčeva bratovščina in društvo sv. Barbare tudi z zastavami.

Lepemu življenju je sledila lepa smrt. Posvečena presv. Srcu Jezusovemu je prešla na prvi petek sv. popotnico in naslednji dan — v soboto jo je Marija poklicala k sebi k nebeškim šmarnicam.

Družina Drakserjeva se najlepše zahvaljuje vsem darovalcem cvetja, bratovščini in društvu sv. Barbare za udeležbo, kakor tudi vsem številnim rojakom, ki so jo spremlili do groba, in pevskega zboru za ganljive žalostinke.

Smrt se je oglasila tudi pri družini Brodnikovi in jim pobrala malega enoletnega Karelčka. S cvetjem ga je spremljala mladina in odrasli na pokopališče. Obema družinama naše sožalje!

Družina Vahtarjeva je pozdravila svojega 12. člana. Krščen v Marijinem mesecu naj ostane vedno deležen njenega varstva. Čast številnim družinam!

Sallaumines. — Jetiki je podlegel v bolnici Lens rudar Hladnik Fran. Odsel je za ženo, ki je pred leti umrla za isto boleznijo. Pokopali smo ga na binško soboto. Učakal je le 44 let. Naj v miru počiva!

29. majnika sta se poročila Demšar Anton in Jereb Alojzija. Bilo srečno!

Boljševiško žensko društvo za mir, proti vojni in fašizmu je priredilo zabavo, ki se je zgodaj končala s pretopom in ranami. Bo treba naslov društva nekoliko spremeniti. Pamet!

Aumetz. — Pretekli mesec je Slovensko delavsko društvo zopet izgubilo enega člana: Cokelca Franca. Ker je bil umrl tudi član dobrodelne posmrtninske blagajne pri Jugoslovanski Vzemnosti, je blagajnik izplačal njegovi vdovi, oziroma družini 870 frs, ki je bila do sedaj zbrana iz prispevkov po 5 frs od vsakega člana blagajne. Po kolonijah so člani razdeljeni takole: Aumetz 98, Giraumont 32, Tuquegnieux 14, Audun le Tiche 13, Piennes, La Mourière 11, Marina 11, Ste Marie aux Chênes 6, Volmérange les Mines 6, Moutiers 10, Villersrupt 3, Mancieulles 2, Boulange 2, Cruesnes 3, Hayange 1, Algrange 1, Viltry s. Orne 1. Skupaj članov 174. Ker je dal vsak po 5 frs, je bila nabrana vsota 870 frs, kar se je v celoti tudi izplačalo.

Tuquegnieux-Marine. — Med nas se je pridradla otroška bolezen ospice. Obolelo je tudi precej slovenskih otrok, a smrtnega slučaja do sedaj — hvala Bogu — nismo imeli. Upamo, da bodo kmalu vsi ozdraveli.

Društvo jugoslovanskih rudarjev Anderny-Marine je priredilo o binških tekmo v kegljanju, ki nam je prinesla 590 frankov čistega dobička. Prav je tako, saj je vedno kdo v stiski in potrebi, da mu je treba priskočiti na pomoč.

Izseljenski duhovnik g. Švelc je tudi pri nas ustanovil versko društvo za žene KASIZ (Katoliška akcija slovenskih izseljenskih žena). Pristopilo je 14 članic. Za predsednico je bila izvoljena naša znana kulturna delavka ga. Rožetova, za tajnico gđe. Anica Zupanova, za blagajničarko pa ga. Kozlevčarjeva. V današnjih

časih, ko premnogi pljujejo na vero in Boga, na slovenski narod in na domovino misleč, da bodo tako zatrli stvarilni glas svoje vesti, je bila ustanovitev takega društva resnično potrebna. Pozdravljamo žene in dekleta, ki so imele pogum in pristopile. Društvu pa želimo najlepših uspehov.

Zahvala. Iskreno se zahvaljujem vsem, ki so mi čestitali ob priliki mojega godu in petletnice mojega bivanja v Franciji. Odkar sem se poročil, pa je preteklo na dan mojega godu dvanajst let in ne deset, kakor je bilo pomotoma objavljeno v zadnjem »Rafaelu«. No, pa vseeno hvala za dobro voljo.

Jankovič J.

Holandija

Lutterade. — Po dolgem času se zopet oglašamo v »Rafaelu«. Zadnji čas smo bili brez zastopnika, pa se nam je nabral poln koš novic. Tu v Lutterade je še ostalo približno 50 slovenskih družin. Imeli smo enkrat na mesec slovensko službo božjo, sedaj pa so nam tudi to odpovedali, češ da ni prostora v cerkvi. Ni še dolgo tega, ko smo v naši fari obhajali sveti misijon. Za enkrat smo dobili Slovenci prostor pri sestrah v kapeli Gezellenhaus. Vsi Slovenci so se ves teden redno udeleževali svetega misijona in vsi brez izjeme so prejeli ob zaključku sv. zakramente. Pridigal nam je pater Hugolin Prah. Zaključno sv. mašo pa je daroval naš pater Teotim. Tudi pevci so pridno prepevali, tako da je bil to res pravi misijon, kakršnih se spominjamo iz domovine.

Križa je malo ponehala in delavcev ne odpustajo več, zato pa je letos tem večje zanimanje za potovanje v domovino, tako da pojdejo tudi moški malo domov pogledat. Zato tudi pridno hranijo svoj plačani dopust. Takrat bo zelo prav prišel.

Kanada

Hamilton, Ont. — Od 22. do 25. aprila smo imeli sv. misijon, ki ga je vodil Rev. Bernard Ambrožič. Po končanem misijonu smo imeli seštevane v cerkveni dvorani, kjer smo ustanovili društvo »Slovenska katoliška družina«. Sklenili smo tudi, da si naročimo »Rafaela«. Od časa do časa vam bom poročal, kako bo naše društvo napredovalo. Sedaj imamo 53 članic in članov. — V imenu društva vas vse prav lepo pozdravlja

Ignac Horvat.

Kotiček izseljenske mladine

Iz dnevnika 15letne Anice Levart

hčerke rudarja, slov. izseljenca v Aumetzu, Francija (Konec.)

Izlet na Vrhniko

Jankovič Janko, izseljenski učitelj, Tuquegnieux, M. M. France.

Dne 3. februarja 1937.

Učiteljstvu in šolski mladini meščanske šole v Ljutomeru.

Cenjene tovarišice, dragi tovariši, ljuba mi šolska mladina!

Ko sem danes v krogu svoje družine in nekaterih izseljencev, ki so bili slučajno pri meni, odvijal vaše dragocene pošiljate in našel notri pisma, katera ste naslovili izseljenski mladini, zlasti pa, ko sem odprl lepo izdelano škatlico, v kateri je bila naša slovenska zemlja, tedaj so se mi orosile oči. Skoro bi glasno zajokal, kakor majhen otrok. Pogledal sem okoli stoječe in videl, da se jim ne godi nič drugače kakor meni. Šele po dolgem molku je mogel ta ali oni izpregovoriti: »Lepo je.« — »Lepšega si niso mogli izmisлити itd.

Kako naj se vam vsem skupaj dovolj zahvalim za krasno in zanimivo presenečenje? Sam ne najdem primernih besed. Morda bodo moji učenci in učenke, ki so sklenili, vam pisati in po možnosti poslati kako zanimivo, v tem bolj spretni kakor sem jaz, ki ne vem zapisati drugega kot: Prisrčna vam hvala!

Vaš vdani

Jankovič Janko l. r.

Jadranska straža in izseljenec.

Iz pisma Oblastnega odbora Jadranske straže v Ljubljani Podmladku Jadranske straže (z dne 18. maja 1937):

Občudujem Vašo iznajdljivost! Zamisel, razveseliti brate v tujini z domačo knjigo in sliko iz domovine, je vredna vsega priznanja in pomenanja. Hvala vam za to! Da bi le našli še mnogo posnemačev! Če ste za Vaš dar prejeli od naših izseljencev kako zahvalo, pošljite nam prepis, da ga po možnosti objavimo prihodnje poslovno leto v našem glasilu ter Vas ponovno stavimo bratskim PJS za gled!

Iz poročila PJZ na meščanski šoli v Ljutomeru. (Iz revije »Podmladek JS«, april 1937.)

V letošnjem letu smo se pa podmladkarji spomnili naših izseljencev in jim poslali zbirko knjig, albuma z razglednicami iz naših krajev, posebno lepa je bila zbirka z Jadrana in primorskih krajev. In slovensko zemljo smo jim poslali, naj bo ob tem spominu spomin na njihovo in našo domovino lep in svetel. Tudi dve seriji školjk z našega Jadrana smo jim poslali.

Na aeroplanu

Dne 18. novembra sem bila z učenkami tretjega gimnazijskega razreda in z m. Krizostomom na aerodromu. Ob tričetrt na 2 smo se zbrale v samostanu in nato smo šle po lepi cesti kar naravnost na letališče. Med potjo je bilo zelo prijetno; od daleč smo zagledale lepe kamniške

planine. Šle smo skozi gozd in že smo zagledale nad seboj letalo. Ko smo prišle tja, nam je g. ravnatelj Rape razkazal razne dele letala, kakor krila, motor, propeler, rep, trup, bencinski rezervoar. Pokazal nam je tudi padalo, kako ga dene pilot nase. Pokazal nam je svoje letalo. Majhno je, ima le eno krilo, prostora je notri samo za eno osebo. Vsega skupaj so 4 letala. Ko nam je ravnatelj vse to razkazal, je tudi pokazal, kako se letalo dvigne v zrak. Sam je desetkrat letel in vsakokrat je vzel s seboj eno učenko, da se sama prepriča, kako je prijetno gori in kako se lepo vidi doli. Potem je častita sestra določila, katere se bodo peljale. Druge so se pa odpeljale nazaj. Jaz sem bila med izvoljenimi. Komaj sem čakala trenutka, ko se bom dvignila v zrak. Zelo prijetno je bilo, nekaj časa je letelo letalo z največjo hitrostjo po travniku. Kar naenkrat se je pa dvignilo. Ko sem bila že visoko, sem pogledala doli. Bližala se je že noč. Iliše so bile čisto majhne. Ljudje kot točke, Ljubljana se je vila kot trak, Ljubljana vsa razsvetljena. Malo smo šli

naokrog, nakar je pilot obrnil proti aerodromu, da bi obstal. Ko se je spustil na tla, je letel nekaj časa po travniku in šele potem se je ustavil. Lepo sem se zahvalila. Potem smo se odpeljale z avtobusom v samostan.

Moj Miklavžev večer v Sloveniji

Dne 5. decembra smo imele gojenke po večerji v telovadnici Miklavžev večer. Pričelo se je ob pol osmih. 1. slika: Nastopila sta dva krampusa v osebi žida in mefista, ki sta govorila med seboj, kako bi pripravila pot komunizmu v Sloveniji. 2. slika: Lucifer na prestolu. Tukaj sem tudi jaz sodelovala kot parkelj in sicer z igranjem violine. Ko sem končala, je priplesal pred Luciferja krampus. Potem so pridrevli tudi njegovi sodrugi in skupno s plesom pozdravili Lucifierja. 3. slika: Miklavž pride z angeli in nadangeli in sede na tron. Na eno stran mu sede sv. Anton z darovi, na drugi strani pa so ležali parklji. Za odrom se je slišala pesem »Ave Marija« s spremljevanjem klavirja. Po pesmi je sv. Miklavž pozdravil vse

gojenke, imel lep govor in stavil na učenke razna vprašanja. Katere so na vprašanja prav odgovorile, jih je sv. Anton obdaroval, katere pa ne, so pa parklji vzeli. Ko je Miklavž končal, se je vrnil s svojim spremstvom v nebesa.

Ravno na Miklavžev večer sem zvedela, da bom morala kmalu zapustiti lepo domovino in se vrniti v tujino k staršem. Seveda sem štela dneve in ure do odpotovanja, ker se seveda vsak človek veseli vselega svidenja s svojimi dragimi, ki se je ločil za kratko ali dolgo dobo od njih, a jaz sem si takrat mislila, da se čez dober mesec peljem spet nazaj. Pa kako sem se varala! Ko sem namreč po prvem pozdravu vprašala svojo mater, če kaj ve, ali bom še šla v Jugoslavijo v šolo, mi je rekla, da ne ve, pa misli, da ne več. Tedaj sem postala pač žalostna.

Tako sem sedaj popisala svoje kratke, a zelo pristržno lepe dneve v domovini. Torej, z Bogom, moja lepa slovenska domovina! Kdaj te bom spet videla? Z Bogom, moji dragi sorodniki, častite učiteljice in vzgojiteljice, ki ste se toliko trudile z menoj!

Največja in čisto naša domača zavarovalnica je

Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani

Poleg vseh vrst elementarnega zavarovanja vodi predvsem **življenjska zavarovanja** v najrazličnejših kombinacijah, kakor: za slučaj smrti, smrti in doživetja, za doto, za starostno preskrbo in t. d.

V posebnem „KARITAS“ oddelku goji pod izredno ugodnimi pogoji ljudska življenjska zavarovanja, za slučaj smrti, za starostno preskrbo in za doto.

Preden sklenete življenjsko zavarovanje, se obrnite po pojasnila in ponudbe na

Vzajemno zavarovalnico v Ljubljani, Miklošičeva c. 19 (v lastni palači).
Podružnice v Splitu, Sarajevu, Beogradu, Zagrebu in Celju; zastopstva v vseh krajih Jugoslavije.

ZADRUŽNA TISKARNA

REG. ZADRUGA Z O. Z.

V LJUBLJANI

TYRŠEVA (DUNAJSKA) C. 17

Izvršuje lepe in po nizki ceni: reklamne letake, lepake, vabila za prosvetne gledališke odre in koncerte; vizitke, kuverte, tiskovine za urade, hranilnice, posojilnice, trgovine ter vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela

TELEFON 30-67

Vse novice

iz domačih krajev izveste najprej in najbolj zanesljivo iz splošno razširjenega tednika

DOMOLJUBA

Izhaja vsako sredo in velja za vse kraje inozemstva polletno 30 Din

Naroča se v upravi **DOMOLJUBA** v Ljubljani

*Prijatelj
izseljencev je*

GLASNIK
presv. Srca Jezusovega

ki obiskuje vsak mesec v velikem številu naše izseljence širom po svetu. — Kjer ga še ne poznate, ga takoj naročite. Ne bo Vam žal! Stane doma 16 Din, za inozemstvo protivrednost 25 Din (v tuji valuti)

Vsak naročnik dobi brezplačno v dar koledar, lepe silke in mesečno prilogo Bengalski Misijonar
Pišite takoj na naslov: Uprava »GLASNIKA«, Ljubljana, Zrinjskega cesta 9 (Jugoslavija, Slovenija)